

رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان متوسطه

حسن مومنی^{۱*}

سمانه لعله‌ئی^۲

سجاد مومنی^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی دانش‌آموزان انجام گرفت. **روش:** روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از نظر نوع، کاربردی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم شهرستان دهلران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند که بر اساس جدول مورگان ۳۶۰ نفر به عنوان حجم نمونه و به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده پرسشنامه‌های سرمایه روان‌شناختی لوتانز (۲۰۰۷) و پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی گیل (۱۹۸۳) بودند که اعتبار آن با روش صوری و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۶ حاصل شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از معادلات ساختاری و با نرم افزار Amos انجام شد.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد میانگین سرمایه روان‌شناختی ۳/۸۸ و مشارکت ورزشی ۳/۰۹ می‌باشد که در حد متوسط قرار دارند. نتایج همبستگی حاکی از رابطه مثبت و معنادار همه ابعاد دو متغیر با هم بود. همچنین نتایج معادلات ساختاری با نرم افزار Amos حاکی از این بود که سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به میزان $R^2 = 0/64$ و $P \leq 0/01$ مشارکت ورزشی را پیش‌بینی نماید. با توجه به اینکه ضریب استاندارد رابطه برابر با ۰/۶۴ و معنادار است بنابراین متغیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی تأثیر مثبت داشت.

نتیجه‌گیری: پیامدهای سلامت ورزش محور و مشغولیت فیزیکی دانش‌آموزان در عصری که فضای مجازی بر تمام حوزه‌های زندگی سایه افکنده است نقش بسزایی ایفا می‌کند.

کلیدواژه‌ها: سرمایه روان‌شناختی، مشارکت، ورزش، دانش‌آموزان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. کارشناس ارشد علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول). Hasan1841@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری مدیریت برنامه‌ریزی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

۳. دبیر تربیت بدنی، دبیر آموزش و پرورش استان ایلام- زرین آباد، ایران.

مقدمه

سلامتی به طور اعم از جسمانی و روانی برای تمام گروه‌های انسانی عنصر اساسی زندگی و پویایی است. به طور کل جامعه برخوردار از سلامت جسمی و روانی میل به توسعه و پیشرفت دارد و چنین جامعه‌ای می‌تواند بر پایه افراد سالم به ترقی خود امیدوار باشد. صرف نظر از اهمیت زیاد سلامتی جسمانی و روانی برای همه گروه‌ها، برای دانش‌آموزان به عنوان آیندگان جامعه از حساسیت زیادتری برخوردار است. زیرا سهم زیادی از کل جامعه را به خود اختصاص می‌دهند و از سویی سلامت و نشاط این گروه تضمین دهنده آینده جامعه و توسعه انسانی، فرهنگی، سیاسی و ورزشی جامعه خواهد بود. بنابراین سلامت جسمانی و روانی دانش‌آموزان به طور خاص از اهمیت زیادی برخوردار است.

ورزش از عوامل اصلی مولد سلامت جسمانی و روانی است. ورزش علاوه پیامدهای مثبت فردی از جسماتی تا سلامت روانی، جنبه‌های اجتماعی نیز در خود دارد. طیف زیادی از تحقیقات برای مثال تأثیر ورزش بر سلامتی جسمانی و فیزیکی نظیر (اوتن و تکون^۱، ۲۰۰۷؛ جانسون^۲، ۲۰۰۷؛ کوکس^۳، ۲۰۱۲؛ وارپورتون^۴ و همکاران، ۲۰۰۷؛ تامپسون^۵، ۲۰۰۳؛ لی^۶ و همکاران، ۲۰۱۲؛ پارسونز^۷ و همکاران، ۲۰۱۱؛ لاتی^۸ و همکاران، ۲۰۱۲).

تأثیر ورزش بر سلامت روانی و معنوی نظیر (والش^۹، ۲۰۱۱؛ واینادن^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۲؛ بوکمن^{۱۱} و همکاران) تأثیر ورزش بر جرایم و بزهکاری نظیر (کاراسو^{۱۲}، ۲۰۱۱ و ولیز و شکیب^{۱۳}، ۲۰۱۲) و تأثیر ورزش بر توفیقات تحصیلی و آموزشی نظیر (پفایفر و کورنلیبن^{۱۴}، ۲۰۱۰) حاکی از تأثیرات مطلوب و مثبت ورزش بر جنبه‌های مختلف سلامتی هستند. یکی از عواملی که می‌تواند بر ورزش و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان مؤثر باشد «سرمایه روان‌شناختی»^{۱۵} است. سرمایه روان‌شناختی مفهومی در ذیل روان‌شناسی مثبت^{۱۶} است که ناظر بر حالات روان‌شناختی مثبت و افق‌های مثبت زندگی است (لوتانز^{۱۷}، ۲۰۰۷: ۳). به طور کل سرمایه روان‌شناختی مربوط به باور به خود^{۱۸} و منابع فردی (لوتانز و همکاران ۲۰۱۵). و ایجاد اسنادهای مثبت در مورد خود و تحمل مشکلات است (عبدی و همکاران، ۱۳۹۴).

این مفهوم نسبتاً جدید و چندبعدی، در برگیرنده چهار بعد امید^{۱۹}، تاب‌آوری^{۲۰}، خوش‌بینی^{۲۱} و خود کارآمدی^۱ است. سلوکام و هیل رایجل^۲ امید را نیروی راسخ ذهنی بعلاوه قدرت دستیابی به اهداف تعریف نموده‌اند (سلوکام و هیل

1 Oughton and Tacon

2 Janssen

3 Cox

4 Warburton

5 Thompson

6 Lee

7 Parsons

8 Lahti

9 Walsh

10 Wynaden

11 Buchman

12 Caruso

13 Veliz and Shakib

14 Pfeifer & Cornelißen

15 Psychological social

16 Positive psychology

17 Luthans

18 Self

19 Hope

20 Resilience

21 Optimism

رایجل، ۲۰۱۱: ۸۷). امید با تجارب زندگی موفقیت‌آمیز افزایش می‌یابد و می‌تواند به وسیله تجربه شکست در زندگی کاهش یابد (ارشدی و همکاران، ۱۳۹۷). بعد تاب‌آوری ناظر بر ظرفیت فرد در واکنش به حوادث منفی و چالش‌زا و تبدیل آنان با گذر زمان به شکل موفق و مطلوب است (دی‌سی پیو^۳ و همکاران، ۲۰۱۲). خودکارآمدی به معنای باور و اعتقاد فرد به منابع درونی و انگیزشی خود است که می‌تواند یک کار خاص را به نحو احسن و با اقدامات لازم انجام دهد (بکر^۴، ۲۰۱۶). خوش‌بینی نیز مربوط به نگرش‌های مثبت به این‌گونه حوادث آن‌جوری اتفاق خواهند افتاد که مورد نظر هستند. در واقع میل درونی و باورداشت به این‌گونه رویدادها به شکلی مطلوب ظاهر خواهند شد (کارور^۵ و همکاران، ۲۰۰۹).

اگرچه مطالعات نسبتاً کافی در مورد تأثیرات سرمایه روان‌شناختی به خصوص بر مفاهیم تحصیلی و آموزشی انجام گرفته است؛ اما راجع تأثیر آن بر مفاهیم ورزشی و به طور کل علوم ورزشی بسیار اندک است. در مطالعات داخل کشور تنها یک مورد به این موضوع اختصاص یافته و در مطالعات خارجی مواردی بیشتری در این زمینه انجام گرفته است. برای نمونه:

مدنی، زرف و بوعبدالله^۶ (۲۰۱۹) در تحقیق خود با محوریت ارزیابی مدل ورزش مدرسه محور نتیجه گرفتند برنامه‌های جسمانی و مدرسه محور اضافه وزن دانش‌آموزان را کاهش و موجب بهبود مراقبت‌های جسمانی آنان می‌شود. اندرسون^۷ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود نتیجه گرفتند که مشارکت ورزشی با بهبود مراقبت‌های روان‌شناختی و اجتماعی جدا از سن، نوع ورزش و مشکلات جسمی و روانی مرتبط است. کلارک^۸ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش سیستماتیک خود دریافتند رابطه معناداری بین ورزش و پیامدهای روان‌شناختی نظیر خود راهبری، خود اعتلایی، مهارت‌های زندگی و رفتارهای مطلوب اجتماعی وجود دارد. ایمه^۹ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی دریافتند ورزش به طور کل، نه تنها باعث کاهش امراض چاقی مفرط و نشانگان افسردگی می‌شود؛ بلکه باعث بهبود بهداشت و مراقبت‌های روان‌شناختی نیز می‌شود. زنگ و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهش خود نشان دادند دانش‌آموزانی که نگرش مثبتی به فعالیت‌های جسمانی و فیزیکی در مدرسه دارند به احتمال بیشتری در ورزش و فعالیت‌های جسمانی مشارکت می‌کنند. بویر^{۱۰} (۲۰۰۷) در پژوهش خود دریافت مشارکت ورزشی رابطه معناداری با خود‌پنداره جسمی دارد و فعالیت‌های بدنی رابطه مستقیمی با خود‌پنداره جسمی دارد. تمپله^{۱۱} و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهش خود دریافتند سلامت روان‌شناختی با ابعاد چهارگانه (شناختی، رفتاری، خودکارآمدی و عزت نفس) با ورزش رابطه مثبت و معناداری دارد. کاررس^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی نتیجه گرفتند جوانانی که در برنامه‌های ورزشی خارج از مدرسه مشارکت دارند نسبت به افرادی که شرکت ندارند سطح خودکارآمدی بالاتر، رفتارهای اجتماع‌پسندتر و مسئولیت‌های اجتماعی و فردی بیشتری از خود نشان دادند. ایکلز و باربر^{۱۳} (۱۹۹۹) در تحقیق خود نتیجه گرفتند مشارکت ورزشی با

1 Self- Efficacy

2 Slocum & Hellriegel

3 Di Sipio

4 Bekker

5 Carver

6 Madani, Zerf & Bouabdellah

7 Anderson

8 Clark

9 Eime

10 Boyer

11 Temple

12 Carreres

13 Eccles & Barber

سطح بالاتر عزت نفس، پیشرفت تحصیلی و سطح تحقق آرزوها مرتبط است و افراد درگیر ورزش به طور معناداری در تمامی ابعاد نسبت به افرادی که فاقد فعالیت ورزشی هستند نمره بالاتری در سلامت روان شناختی دارند. مالبو^۱ و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی دریافتند دانش‌آموزانی که مشارکت ورزشی داشتند به طور معناداری نشانگان جسمانی و افسردگی کمتر، جهت‌گیری خوش بینانه‌تر، حس خود کارآمدی و حس انسجام بیشتری داشتند. ابوالمعالی الحسینی و رستم آبادی (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی ابعاد سرمایه روان‌شناختی بر دو گروه زنان ورزشکار و غیر ورزشکار پرداختند. آنان نتیجه گرفتند در دو بعد تاب‌آوری و خود کارآمدی بین دو گروه تفاوت معنادار و در دو بعد خوش بینی و امید فاقد رابطه است. ثانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به تأثیر توانمندسازی روان‌شناختی و سرمایه روان‌شناختی بر آمادگی فردی برای تغییر کارکنان وزارت ورزش و جوانان پرداختند. آنان نتیجه گرفتند که توسعه توانمندسازی روان‌شناختی و سرمایه روان‌شناختی می‌تواند نقش مهمی در آمادگی کارکنان برای پذیرش تغییرات ایفا نمایند. با شرح مطالب مطروحه، هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی دانش‌آموزان متوسطه است. سوال اصلی نیز بدین صورت مطرح می‌شود: سرمایه روان‌شناختی چه رابطه‌ای با مشارکت ورزشی دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی و با بهره از تکنیک پرسشنامه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان متوسطه دوم شهرستان دهلران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند که بر اساس جدول مورگان تعداد ۳۶۰ نفر انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری تصادفی بود؛ بدین صورت که از هر منطقه شهر، مدارس (پسرانه و دخترانه) جمعاً ۷ مدرسه به طور تصادفی انتخاب شدند و سپس پرسشنامه‌ها در بین آنان توزیع شد. لازم به ذکر است قبل از توزیع پرسشنامه‌ها حدود ۱۰ پرسشنامه به طور مقدماتی توزیع و برخی اشکالات تاپیی و نگارشی در آنها اصلاح شدند.

۱) پرسشنامه استاندارد سرمایه روان‌شناختی (PsyCap) لوتانز (۲۰۰۷): این پرسشنامه دارای ۲۴ سوال و ۴ مؤلفه (امیدواری، تاب‌آوری، خوش بینی و خودکارآمدی) و هر مؤلفه شامل ۶ گویه می‌باشد و بر اساس طیف چند گزینه‌ای لیکرت به سنجش سرمایه روان‌شناختی می‌پردازد. بر این اساس دامنه نمرات ۲۴ تا ۶۴ سرمایه روان‌شناختی پایین، دامنه ۶۴ تا ۱۰۴ متوسط و دامنه نمرات بین ۱۰۴ تا ۱۴۴ سرمایه روان‌شناختی بالا محسوب می‌شود. محققانی نظیر (رجایی و همکاران، ۱۳۹۶)، (علیپور و همکاران، ۱۳۹۳)، (بهادری و همکاران، ۱۳۹۳)، (تامر^۲ و همکاران، ۲۰۱۴) در فعالیت‌های پژوهشی خود اعتبار پرسشنامه لوتانز را تأیید کرده‌اند.

۲) پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی (SPMQ): توسط گیل و همکاران (۱۹۸۳) تهیه شده است و دلایل افراد را از شرکت در فعالیت‌های بدنی و ورزشی بر اساس ۸ خرده مقیاس موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی، عوامل موقعیتی، بهبود مهارت، دوستیابی، تفریح و سرگرمی اندازه‌گیری می‌کند. این پرسشنامه شامل ۳۰ پرسش است که بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت از نمره ۱ تا ۵ مندرج است. اعتبار پرسشنامه توسط برخی محققان مطلوب گزارش شده است. شفیع‌زاده (۱۳۸۵) میزان پایایی آن را ۰/۸۵ گزارش کرده است. محققان دیگری (کوندربچ و همکاران، ۲۰۱۳؛ روچودهری و همکاران، ۲۰۱۸ و گرایفالس و استریوس، ۲۰۱۱) نیز اعتبار پرسشنامه مذکور را در تحقیقات خود تأیید کرده‌اند.

یافته‌های پژوهش

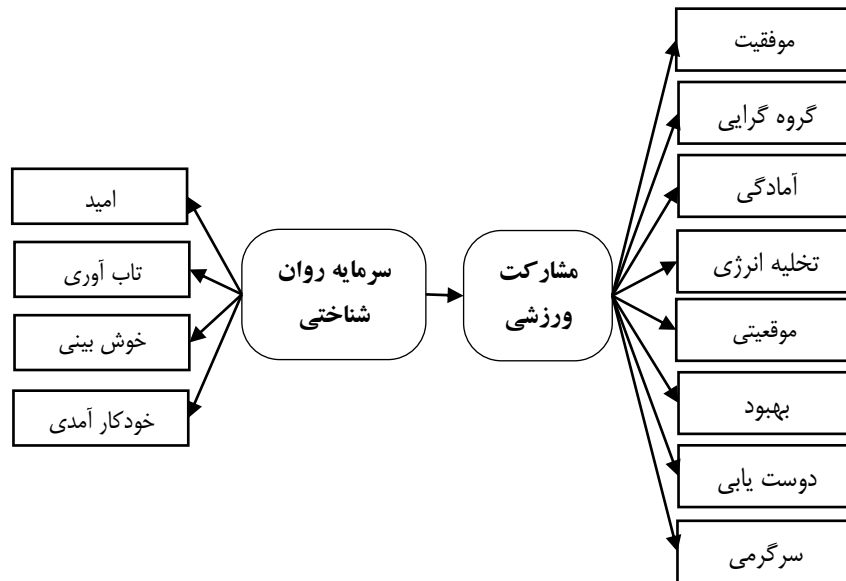
یافته‌های توصیفی: در این پژوهش داده‌های ۳۶۰ پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت و سپس نمرات متغیرها توسط میانگین گویه‌ها توسط نرم افزار SPSS محاسبه شد. در جدول (۱) شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش محاسبه شده است. شاخص میانگین مرکزیت پاسخ دهندگان و شاخص انحراف استاندارد میزان پراکندگی پاسخ‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد
سرمایه روان‌شناختی	۳/۸۸	۰/۶۱
امید	۳/۸۴	۰/۷۱
تاب آوری	۳/۳۱	۰/۸۹
خوش بینی	۳/۲۵	۰/۷۷
خودکارآمدی	۳/۵۷	۱
مشارکت ورزشی	۳/۰۹	۰/۶۸
موفقیت	۳/۱۱	۰/۸۷
گروه‌گرایی	۳/۲۷	۰/۸۲
آمادگی	۲/۹۷	۰/۸۹
تخلیه انرژی	۳/۳۹	۰/۹۲
موقعیتی	۳/۱۱	۱/۱۲
بهبود	۳	۰/۹۲
دوست‌یابی	۲/۹۴	۰/۹۶
سرگرمی	۲/۹۱	۰/۹۷

یافته‌های توصیفی در جدول فوق نشان می‌دهد در بعد سرمایه روان‌شناختی، متغیرهای «امید» و «خودکارآمدی» به ترتیب با میانگین‌های ۳/۸۴ و ۳/۵۷ وضعیت بهتری از نظر پاسخگویان داشته است. در بعد مشارکت ورزشی، متغیرهای «تخلیه انرژی» و «گروه‌گرایی» به ترتیب با میانگین‌های ۳/۳۹ و ۳/۲۷ وضعیت بهتری نسبت به سایر مؤلفه‌های مشارکت ورزشی داشته‌اند.

بر اساس مدل مفهومی پژوهش که در شکل (۱) آمده است متغیر مستقل «سرمایه روان‌شناختی» به طور مستقیم بر متغیر وابسته «مشارکت ورزشی» تاثیر می‌گذارد. متغیر مستقل از چهار بعد (امید، تاب آوری، خوش بینی و خودکارآمدی) و متغیر وابسته از هشت بعد (موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی، موقعیتی، بهبود، دوست‌یابی و سرگرمی) تشکیل شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

فرضیه پژوهش بصورت زیر است:

بین سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی رابطه معناداری وجود دارد. برای بررسی این فرضیه ابتدا مدل‌های اندازه‌گیری توسط تکنیک تحلیل عاملی تاییدی برازش شده است و روایی و پایایی هر کدام از سازه‌ها مشخص گردد سپس در ادامه به کمک تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری، مدل پژوهش برازش گردید و بر اساس نتایج بدست آمده، فرضیه پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. از تحلیل عاملی تاییدی که یک روش همبستگی چند متغیره می‌باشد، برای تحلیل داده‌های مبتنی بر چارچوب تحقیق (شکل ۱) استفاده شده است. مدل‌یابی معادله ساختاری به پژوهشگر یاری می‌رساند تا الگویی نظری را که از اجزای مختلف و متنوع تشکیل یافته، هم به طور کلی و هم به گونه‌ای جزئی مورد آزمون و واریسی قرار دهد (قاسمی، ۱۳۸۹: ۴). برای بررسی مدل، ابتدا از تحلیل عاملی تاییدی برای سنجش روابط متغیرهای پنهان با گویه‌های سنجش آنها استفاده شده است. مدل اندازه‌گیری (تحلیل عاملی تاییدی) ارتباط گویه‌ها یا همان سوالات پرسشنامه را با سازه‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد. سپس با استفاده از مدل ساختاری ارتباط عامل‌ها با یکدیگر جهت آزمون فرضیات مورد بررسی خواهند گرفت. در واقع تا ثابت نشود نشانگرها متغیرهای پنهان را به خوبی اندازه‌گیری کرده‌اند، نمی‌توان روابط را مورد آزمون قرار داد. لذا در ابتدا از تحلیل عاملی تاییدی استفاده می‌گردد. در پژوهش حاضر نیز اعتبار عاملی پرسشنامه با کمک تحلیل عاملی تاییدی و با استفاده از نرم افزار Amos انجام گرفت. لازم به ذکر است که برای اینکه مدل‌های اندازه‌گیری تایید شوند، اولاً باید شاخص‌های آن برازش مناسبی را نشان دهند و ثانیاً مقادیر ضرایب استاندارد بارهای عاملی باید مطلوب (بیشتر از ۰/۵) و معنی دار باشند. اگر نسبت کای دو به درجه آزادی (df) کوچکتر از ۳، RMSEA کوچکتر از ۰/۰۸ و GFI، AGFI و NFI بزرگتر از ۰/۹ و شاخص‌های مقتصد (PCFI و PNFI) بیشتر از ۰/۵ باشند، می‌توان نتیجه گرفت که مدل برازش بسیار مناسبی دارد (قاسمی، ۱۳۸۹). شاخص‌های برازش مدل‌های اندازه‌گیری به طور خلاصه در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش برای هر یک از مدل‌های اندازه‌گیری

شاخص	حد مطلوب	سرمایه روان‌شناختی	مشارکت ورزشی
X2/df	۳ و کمتر	۱.۳۵	۱.۷۵
RMR	نزدیک به صفر	۰.۰۰۳	۰.۰۰۷
GFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۴۱	۰.۹۳۲
AGFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۰۴	۰.۹۲۰
NFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۴۰	۰.۹۵۶
RFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۲۵	۰.۹۵۹
IFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۲۲	۰.۹۳۸
TLI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۳۵	۰.۹۱۳
CFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۴۱	۰.۹۳۲
PRATIO	۰/۵ و بالاتر	۰.۷۷۳	۰.۶۶۸
PNFI	۰/۵ و بالاتر	۰.۷۰۲	۰.۵۰۷
PCFI	۰/۵ و بالاتر	۰.۷۹۷	۰.۵۱۵
RMSEA	کوچک‌تر از ۰/۰۸	۰.۰۴۴	۰.۰۶۳

نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق، مدل‌های مناسبی هستند چرا که مقدار χ^2/df (کای دو تقسیم بر درجه آزادی) کمتر از ۳، و مقدار RMSEA از ۰/۰۸ کمتر، مقادیر GFI و AGFI و NFI بزرگتر از ۰/۹ و شاخص‌های مقتصد (PCFI و PNFI) بیشتر از ۰/۵ می‌باشد که نشان می‌دهد مدل‌های اندازه‌گیری برازش مطلوبی دارند.

برای بررسی و ارزیابی مدل‌های اندازه‌گیری از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) بهره گرفته شد. برای این منظور بار عاملی هر نشانگر (گویه) بر روی هر سازه برآورد گردید و با استفاده از سطح معنی‌داری آن مورد تحلیل قرار گرفت. بدین ترتیب در صورتی که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ باشد بارهای عاملی در سطح ۵ درصد معنی‌دار می‌باشد و فرض صفر مبنی بر معنی‌دار نبودن نقش نشانگر در تشکیل سازه مورد بررسی رد و معنی‌داری روابط در قالب تحلیل عاملی تأییدی مورد پذیرش قرار می‌گیرد. همچنین، برای هر سازه دو شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) و پایایی ترکیبی (CR) به ترتیب برای اندازه‌گیری روایی (اعتبار) و پایایی (اعتماد) سازه‌ها محاسبه می‌شود. شاخص AVE نشان می‌دهد که چه درصدی از واریانس سازه مورد مطالعه تحت تأثیر نشانگرهای آن سازه بوده است. از شاخص AVE برای سنجش روایی سازه استفاده می‌شود و از آن تحت عنوان روایی همگرا نیز یاد می‌شود. محققان مقدار ۰/۵ به بالا را برای مناسب بودن این شاخص تعیین نموده‌اند. بنابراین، با توجه به شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) مقادیر بالاتر از ۰/۵ نشان‌دهنده روایی مناسب سازه مورد بررسی است. برای تعیین پایایی سازه‌ها در این پژوهش از روش پایایی مرکب (CR) استفاده شد. در صورتی که مقدار CR برای سازه‌ها بزرگتر از ۰/۶ باشد، پایایی قابل قبولی را نشان می‌دهند و هرچه این مقدار برای یک سازه به یک نزدیک‌تر باشد، پایایی آن سازه بیش‌تر است (کلاتری، ۱۳۸۸). علاوه بر این، در این قسمت از شاخص آلفای کرونباخ (α) نیز برای بررسی پایایی سازه‌ها استفاده شد.

$$AVE = \frac{\sum \lambda^2}{\sum \lambda^2 + \sum \delta} \quad \text{رابطه (۱)}$$

فرمول محاسبه پایایی ترکیبی به صورت مقابل است:

$$\text{CR} = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum \delta} \quad \text{رابطه (۲):}$$

که در این رابطه CR پایایی ترکیبی، λ بار عاملی استخراج شده برای هر نشانگر در قالب تحلیل عاملی تأییدی و δ واریانس خطای استاندارد شاخص‌ها است.

در واقع، فرمول پایایی ترکیبی گویای این مطلب است که ایده‌آل‌ترین حالت زمانی به دست می‌آید که مقدار CR برابر یک شود و این زمانی است که مقدار خطای شاخص (δ) که در مخرج کسر قرار می‌گیرد به صفر نزدیک باشد. یعنی هرچه خطا کاهش یابد، مقدار پایایی ترکیبی افزایش یافته و به مقدار یک (ایده‌آل‌ترین حالت پایایی ترکیبی) نزدیک می‌شود. مقدار پایایی ترکیبی بین صفر و یک در نوسان است که مقدار پایایی ترکیبی بالاتر از ۰/۶ قابل قبول است (کلاتری، ۱۳۸۸). پس پایایی ترکیبی به دنبال بهبود پایایی پرسشنامه از طریق حذف گویه‌های افزایش دهنده مقدار خطای شاخص‌ها است. در این پژوهش در مرحله آزمون مدل، از پایایی ترکیبی (CR)، میانگین واریانس‌های استخراج شده (AVE) و آلفای کرونباخ استفاده شد، که نتایج تحلیل عاملی تأییدی و شاخص‌های روایی و پایایی سازه مدل‌های اندازه‌گیری در جدول (۳) آورده شده است.

جدول ۳. بارهای عاملی و شاخص‌های روایی و پایایی سازه

متغیرهای پژوهش	بار عاملی	سطح معناداری	آلفای کرونباخ	CR	AVE
سرمایه روان‌شناختی	-	-	۰.۸۸۰	۰.۸۵۶	۰.۵۹۹
امید	۰.۷۰	***			
تاب‌آوری	۰.۸۱	***			
خوش‌بینی	۰.۸۲	***			
خودکارآمدی	۰.۷۶	***			
مشارکت ورزشی	-	-	۰.۸۳۶	۰.۹۰۵	۰.۵۵۲
موفقیت	۰.۹۱	***			
گروه‌گرایی	۰.۷۰	***			
آمادگی	۰.۷۰	***			
تخلیه انرژی	۰.۷۲	***			
موقعیتی	۰.۵۹	***			
بهبود	۰.۸۷	***			
دوست‌یابی	۰.۸۵	***			
سرگرمی	۰.۵۱	***			

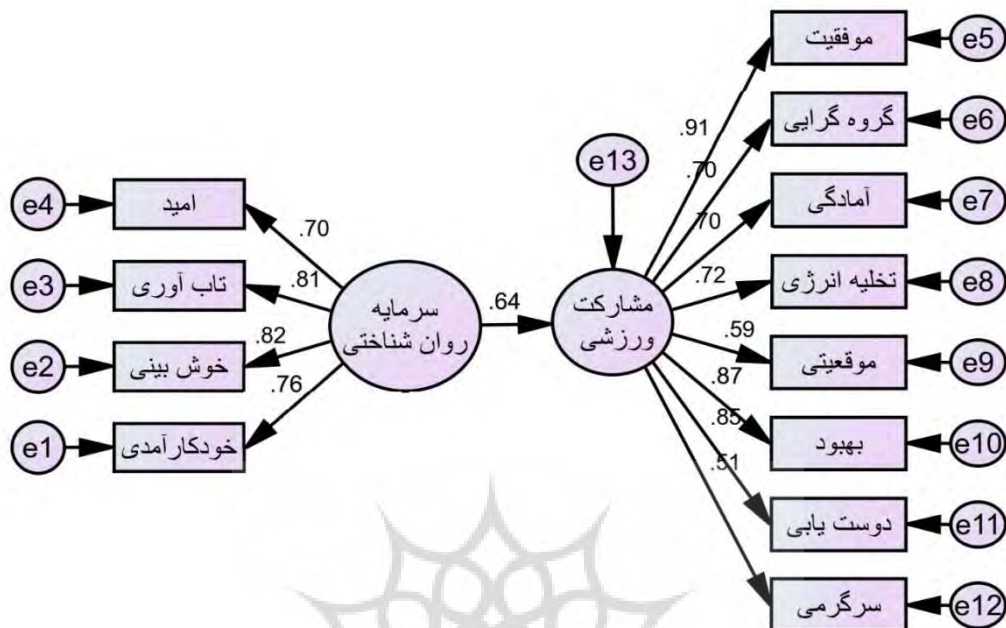
** معناداری در سطح ۰/۰۱ خطا

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که سنج‌های انتخابی جهت اندازه‌گیری سازه‌های مدل از دقت لازم برخوردار بوده اند چون بارهای عاملی همگی بیشتر از ۰/۵ است و معنادار می‌باشند (سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ است). مقدار شاخص میانگین واریانس‌های استخراج شده (AVE) برای کلیه سازه‌ها بیشتر از ۰/۵ می‌باشد و شاخص پایایی مرکب (CR) نیز از ۰/۶ بیشتر است. بنابراین هر کدام از سازه‌های مدل از روایی همگرا و پایایی مرکب مطلوبی جهت اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش برخوردار هستند.

پس از تأیید مدل‌های اندازه‌گیری، مدل نهایی با استفاده از نرم افزار Amos مورد برازش قرار گرفت. از طریق مدل ساختاری می‌توان روابط بین متغیرهای پژوهش را به طور همزمان نشان داد. هدف از انجام مدل ساختاری، شناسایی

تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی است. پس از تایید اثر عاملی متغیرها به کمک تحلیل عاملی تاییدی در ادامه به بررسی اعتبار کلی مدل پرداخته شده است. شکل (۲) نمای کلی مدل ساختاری پژوهش را به همراه ضرایب استاندارد شده نشان می‌دهد. در جدول (۴) نیز شاخص‌های برازش مدل ساختاری گزارش شده است.

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت ضرایب استاندارد شده
جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل ساختاری

شاخص	حد مطلوب	مقدار گزارش شده
X ² /df	۳ و کمتر	۱.۸۲
RMR	نزدیک به صفر	۰.۰۰۷
GFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۰۹
AGFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۲۰
NFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۰۹
RFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۳۳
IFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۵۳
TLI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۵۷
CFI	۰/۹ و بالاتر	۰.۹۰۹
PRATIO	۰/۵ و بالاتر	۰.۵۶۷
PNFI	۰/۵ و بالاتر	۰.۷۶۵
PCFI	۰/۵ و بالاتر	۰.۵۴۵
RMSEA	کوچک‌تر از ۰/۰۸	۰.۰۰۹

نتایج برازش مدل ساختاری در جدول (۴) نشان می‌دهد که مقدار χ^2/df (۱/۸۲) کمتر از ۳ بوده بنابراین مورد تایید است. میزان RMSEA برابر با ۰/۰۰۹ است که نشان دهنده مناسب بودن برازش مدل ساختاری است. مقدار GFI و AGFI نیز به ترتیب برابر با ۰/۹۲۰، ۰/۹۰۹ و ۰/۹۰۹ است و شاخص‌های مقتصد PNFI و PCFI به ترتیب

برابر با $0/765$ و $0/745$ است. سایر شاخص‌های برازش مدل نیز همگی در حد مطلوب قرار دارند که نشان دهنده برازش نسبتاً بالایی مدل ساختاری است. در ادامه فرض‌های آماری بصورت زیر تعریف می‌شوند:

فرض صفر: (H_0) بین سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض مقابل (H_1) : بین سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به مدل ساختاری تأیید شده در شکل (۲)، فرضیه پژوهش مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه حاصل در جدول زیر آمده است.

جدول ۵. نتایج بررسی فرضیه پژوهش

نتیجه	سطح معناداری	نسبت بحرانی	ضریب استاندارد	فرضیه پژوهش
قبول فرضیه	۰/۰۰۱	۲/۱۵	۰/۶۴	سرمایه روان‌شناختی ← مشارکت ورزشی

یافته‌ها در جدول (۵) نشان می‌دهد متغیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی در سطح اطمینان ۹۹ درصد تاثیر معناداری دارد بنابراین فرض صفر رد و فرض مقابل به معنای وجود رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی مورد تایید قرار می‌گیرد (نسبت بحرانی برابر با 13.42 که بیشتر از $2/56$ و سطح معناداری کمتر از $0/01$ است) با توجه به اینکه ضریب استاندارد رابطه برابر با $0/64$ و معنادار است بنابراین متغیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی تاثیر مثبت دارد در نتیجه فرضیه پژوهش تایید می‌شود. یافته‌ها نشان می‌دهد چنانچه سرمایه اجتماعی افزایش یابد میزان مشارکت ورزشی نیز افزایش می‌یابد. در ادامه همبستگی بین زیرمؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی در قالب جدول (۶) محاسبه شده است.

جدول ۶: همبستگی بین زیرمؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی و مشارکت ورزشی

امید	تاب	خوش بینی	خودکارآمدی	موفقیت	گروه‌گرایی	آمادگی	تخلیه انرژی	موقعیتی	بهبود	دوست‌یابی	سرگرم‌ی
۱											
تاب	۱										
آوری	۰/۶۶**	۱									
خوش بینی	۰/۰۶**	۰/۶۲	۱								
خودکارآمدی	۰/۱۴*	۰/۱۵*	۰/۲۲**	۱							
موفقیت	۰/۵۶**	۰/۶۷**	۰/۳۴**	۰/۷۷**	۱						
گروه‌گرایی	۰/۴۸**	۰/۷۱**	۰/۲۶**	۰/۴۶**	۰/۵۸**	۱					
آمادگی	۰/۴۴**	۰/۵۷**	۰/۳۱**	۰/۶۶**	۰/۵۱**	۰/۰۶**	۱				
تخلیه انرژی	۰/۶۹**	۰/۶۳**	۰/۲۹**	۰/۵۷**	۰/۵۷**	۰/۰۶**	۰/۴۸**	۱			
موقعیتی	۰/۴۲**	۰/۵۴**	۰/۰۹*	۰/۳۸**	۰/۵۱**	۰/۰۵**	۰/۳۷**	۰/۵۲**	۱		
بهبود	۰/۲۲**	۰/۲۵**	-۰/۰۲	۰/۳۳**	۰/۰۳**	۰/۲۰**	۰/۳۷**	۰/۲۳**	۰/۴۹**	۰/۲۰**	۱

	۱	۰/۳۹ **	۰/۴۷ **	۰/۵۷ **	۰/۵۵ **	۰/۵۳ **	۰/۸۸ **	۰/۲۴ **	** ۰/۷	۰/۶۱ **	۰/۴۴ **	دوست یابی
۱	۰/۳۲ **	۰/۱۹ **	۰/۳۹ **	۰/۴۱ **	۰/۴۱ **	۰/۵۵ **	۰/۴۵ **	۰/۲۴ **	۰/۳۴ **	۰/۴۱ **	۰/۴۴ **	سرگرم ی

** : معناداری در سطح خطای ۰/۰۱ * : معناداری در سطح خطای ۰/۰۵

یافته‌ها در جدول (۶) نشان می‌دهد «خودکارآمدی» با زیرمؤلفه‌های «موقعیتی» و «بهبود» ارتباط معناداری ندارد (ارتباط در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار نیست). سایر زیرمؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر همه زیرمؤلفه‌های مشارکت ورزشی در سطح خطای ۰/۰۱ ارتباط مثبت و معناداری دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

سرمایه روان‌شناختی یکی از مفاهیم مهم و اساسی در روان‌شناختی مثبت است که اهمیت و تأثیرات آن در رشته‌های متعدد علوم رفتاری، ورزشی و اجتماعی قابل استناد است. لذا هدف اصلی پژوهش حاضر نیز بررسی تأثیر آن در مشارکت ورزشی دانش‌آموزان می‌باشد. به طور کل پیامدهای سلامت ورزش محور و مشغولیت فیزیکی دانش‌آموزان در عصری که فضای مجازی بر تمام حوزه‌های زندگی سایه افکنده است بسیار مهم است. هالت و جونز^۱ نیز معتقدند پیامدهای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی نظیر پشتکار، تنظیم احساسات و کار تیمی گسترده و بخشی از تجربه ورزشی بشمار می‌روند (هالت و جونز، ۲۰۰۸).

یافته‌های تحقیق نشان دادند هر چهار بعد سرمایه روان‌شناختی یعنی امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی (به جز بعد خودکارآمدی با بعد موقعیتی و بهبود) با مؤلفه‌های مشارکت ورزشی دارای همبستگی مثبت و معناداری هستند. نتایج معادلات ساختاری نیز نشان داد متغیر سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به میزان $R^2 = ۰/۶۴$ و $P \leq ۰/۰۱$ مشارکت ورزشی را پیش‌بینی نماید. با توجه به اینکه ضریب استاندارد رابطه برابر با ۰/۶۴ و معنادار است بنابراین متغیر سرمایه روان‌شناختی بر مشارکت ورزشی تأثیر مثبت دارد در نتیجه فرضیه پژوهش تایید می‌شود. به عبارتی چنانچه سرمایه اجتماعی افزایش یابد میزان مشارکت ورزشی نیز افزایش می‌یابد.

این یافته با نتیجه اندرسون و همکاران (۲۰۱۸) که نتیجه گرفتند مشارکت ورزشی با بهبود مراقبت‌های روان‌شناختی و اجتماعی جدا از سن، نوع ورزش و مشکلات جسمی و روانی مرتبط است؛ با پژوهش کلارک و همکاران (۲۰۱۵) که دریافتند رابطه معناداری بین ورزش و پیامدهای روان‌شناختی نظیر خود راهبری، خود اعتلایی، مهارت‌های زندگی و رفتارهای مطلوب اجتماعی وجود دارد؛ با تحقیق ایمل و همکاران (۲۰۱۳) که نتیجه گرفتند ورزش نه تنها باعث کاهش امراض چاقی مفرط و نشانگاه افسردگی می‌شود بلکه باعث بهبود بهداشت و مراقبت‌های روان‌شناختی می‌شود؛ با پژوهش تمپله و همکاران (۲۰۰۸) که نتیجه گرفتند سلامت روان‌شناختی با ابعاد چهارگانه (شناختی، رفتاری، خودکارآمدی و عزت نفس) با ورزش رابطه مثبت و معناداری دارد؛ با پژوهش کاررس و همکاران (۲۰۱۲) که نتیجه گرفتند جوانانی که در برنامه‌های ورزشی مشارکت دارند نسبت به افرادی که شرکت ندارند سطح خودکارآمدی بالاتر دارند؛ با پژوهش ایکلز و باربر (۱۹۹۹) که نتیجه گرفتند افراد درگیر ورزش به طور معناداری در تمامی ابعاد نسبت به افرادی که فاقد فعالیت ورزشی هستند نمره بالاتری در سلامت روان‌شناختی دارند؛ با پژوهش مالبو و همکاران (۲۰۰۴) که نتیجه گرفتند دانش‌آموزانی که مشارکت ورزشی داشتند به طور معناداری نشانگان جسمانی و

افسردگی کمتر، جهت‌گیری خوش بینانه، حس خود کارآمدی و حس انسجام بیشتری داند؛ با تحقیق ابوالمعالی الحسینی و رستم آبادی (۱۳۹۷) که نتیجه گرفتند سرمایه روان‌شناختی در دو گروه زنان ورزشکار و غیر ورزشکار در دو بعد تاب‌آوری و خود کارآمدی معنادار و در دو بعد خوش بینی و امید فاقد رابطه است و با پژوهش ثانی و همکاران (۱۳۹۷) که نتیجه گرفتند توسعه توانمندسازی روان‌شناختی و سرمایه روان‌شناختی می‌تواند نقش مهمی در آمادگی کارکنان برای پذیرش تغییرات ورزشی ایفا نمایند همسو و سازگار است.

در تبیین این رابطه باید خاطر نشان کرد سرمایه روان‌شناختی در حوزه روان‌شناسی مثبت نوعی مکانیسم در راستای تحمل مشکلات و داشتن افق‌های مثبت به زندگی، عمل می‌نماید. صاحب نظران معتقدند سرمایه روان‌شناختی با نگرش مثبت به زندگی و به طور کل چالش‌های زندگی می‌نگرد. همین افق و نگرش مثبت می‌تواند موجب نگرش مثبت به ورزش و درگیری در فعالیتهای ورزشی دانش‌آموزان شود. به عبارتی دیگر، سرمایه روان‌شناختی با مؤلفه‌های مثبت نگر امید، خوش بینی، تاب‌آوری و خود کارآمدی موجب می‌شود نوعی حس خوشایند به ورزش و مشارکت ورزشی ایجاد شود. ابعاد سرمایه روان‌شناختی به طور هم‌افزا یک کل خوشایند و مثبت‌نگر شکل می‌دهد و بستر انگیزه و ورزش را فراهم می‌کنند. فین و روک (۱۹۹۷) نیز خاطر نشان کرده‌اند تاب‌آوری به عنوان یکی از مؤلفه‌ها این قابلیت را دارد که دانش‌آموزانی که بیشتر از سطح تاب‌آوری برخوردار هستند علی‌رغم سطح پایگاه اقتصادی-اجتماعی پایین‌تر در فعالیتهای مختلف مدرسه از جمله ورزش درگیرتر و فعال‌تر باشند (فین و روک، ۱۹۹۷). امید و خوش بینی نیز به مثابه خوش بین نگرها، باعث می‌شوند شور و نشاط در دانش‌آموزان تقویت شوند؛ دانش‌آموزان با انگیزه و نگرش مثبت به مدرسه و فعالیتهای آن بنگرند.

لازمه درگیر شدن در فعالیتهای فیزیکی و ورزشی داشتن انگیزه و حس خوشایند است؛ همین جو خوشایند با سرمایه روان‌شناختی میسر می‌گردد و زمینه درگیر ساختن در مشارکت ورزشی را فراهم می‌کند. باندورا^۲ نیز چنین تبیین نموده است که انگیزه برای دانش‌آموزان زمانی میسر می‌شود که آنها انتظار نتایج و پیامدهای مثبت داشته باشند (هردم^۳، ۲۰۱۹). به طور صریح بدان معناست که وقتی دانش‌آموزان با نگرش مثبت و امید‌وارانه و خوشبینانه به ورزش می‌نگرد همین زمینه مشارکت ورزشی آنان را فراهم می‌کند.

اگرچه نتایج این تحقیق در نمونه کم و سطح جغرافیایی محدودی انجام شده است اما جهت رفع این محدودیت تحقیقات بیشتری در نقاط مختلف کشور و برای تطبیق نتایج ضروری است؛ لذا پیشنهاد می‌شود محققین مطالعات جامع‌تری در آینده انجام دهند. همچنین نمونه این تحقیق محدود به دانش‌آموزان متوسطه دوم بود و مطالعه متوسطه اول و ابتدایی نیز ضروری است.

با توجه به ثابت شدن تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت ورزشی دانش‌آموزان، باید سیاست‌گذاری در راستای تقویت سرمایه اجتماعی در حوزه آموزش و پرورش به طور جد در دستور کار قرار بگیرد. مریمان ورزشی و پرورشی از جمله کارگزاران درون مدرسه می‌توانند با برگزاری جلسات مرتبط با سرمایه روان‌شناختی، توانمندسازی این متغیر مهم را در دستور کار قرار دهند. این توانمندسازی به احتمال زیاد می‌تواند علاوه بر تقویت مشارکت ورزشی به بهتر شدن عملکرد تحصیلی نیز بینجامد. پیشنهاد دیگر این است که به طور خاص دانش‌آموزانی که از سرمایه اجتماعی پایین‌تری برخوردار هستند شناسایی شوند و به طور خاص روی آنها کار نمود.

1 Finn & Rock

2 Bandura

3 Herdem

منابع

- ابوالعمالی الحسینی، خدیجه و رستم‌آبادی، فرحناز. (۱۳۹۷). مقایسه ابعاد سرمایه روان‌شناختی بین زنان ورزشکار و غیرورزشکار، مجله پژوهش سلامت، ۳(۲): ۸۸-۸۲.
- ارشدی، نسرین؛ آزادی، سارا؛ بساک‌نژاد، سودابه؛ بشلیده، کیومرث و همکاران. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش شکوفایی بر سرمایه روان‌شناختی در کارکنان زن دانشگاه شهید چمران اهواز، فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۱۳(۵۰): ۶۵-۴۵.
- بهادری خسروشاهی، جعفر؛ هاشمی نصرت آباد، تورج و باباپور خیرالدین، جلیل. (۱۳۹۳). رابطه سرمایه اجتماعی با بهزیستی روان‌شناختی در دانشجویان دانشگاه تبریز، دوفصلنامه علمی- پژوهشی شناخت اجتماعی، ۳(۲): ۴۴-۵۴.
- ثانی، مصطفی؛ حاجی انزهایی، زهرا و اشرف گنجویی، فریده. (۱۳۹۷). تأثیر توانمندسازی روان‌شناختی و سرمایه روان‌شناختی بر آمادگی فردی برای تغییر کارکنان وزارت ورزش و جوانان، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی. ۸(۱۶): ۵۴-۴۱.
- رجایی، اعظم؛ نادی، محمد علی و جعفری، علیرضا. (۱۳۹۶). ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس سرمایه روان‌شناختی مثبت در بین کارکنان ستادی آموزش و پرورش شهر اصفهان، دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۱۸(۳): ۹۴-۱۰۸.
- شفیع‌زاده، محسن. (۱۳۸۵). اعتباریابی مقیاس انگیزه مشارکت ورزشی و تکلیف‌گرایی و خودگرایی، طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، ۴۳-۴۲.
- عبدی، رضا؛ کاظم‌زاده، مهدی و اسداللهی، ساسان. (۱۳۹۴). نقش تعاملی سرمایه روان‌شناختی و هویت سازمانی بر رفتار شهروندی سازمانی و استرس شغلی، فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۱۰(۴۰): ۱۷۱-۱۵۵.
- علیپور، احمد؛ آخوندی، نیلا؛ صرامی فروشانی، غلامرضا و اعراب شیبانی، خدیجه. (۱۳۹۳). اعتباریابی و بررسی ساختار عاملی پرسشنامه سرمایه روانی در کارشناسان شرکت ایران خودرو دیزل. مطالعات روان‌شناختی، ۱۰(۳): ۹۵-۱۱۰.
- قاسمی، وحید. (۱۳۸۹). مدل‌سازی معادلات ساختاری در پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد Amos Graphics تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
- کلاتری، خلیل. (۱۳۸۸). مدل‌سازی معادلات ساختاری در تحقیقات اجتماعی- اقتصادی، تهران: فرهنگ صبا.
- Andersen M H, Ottesen L, Thing L F. (2018). The social and psychological health outcomes of team sport participation in adults: An integrative review of research. *Scandinavian journal of public health*,
- Bekker S. (2016). Exploring the relationship between psychological capital and work engagement (Doctoral dissertation, North-West University (South Africa), Potchefstroom Campus).
- Boyer E M. (2007). Psychological benefits of sport participation and physical activity for adolescent females. University of North Texas.
- Buchman A S, Boyle P A, Yu L, Shah R C, et all. (2012). Total daily physical activity and the risk of AD and cognitive decline in older adults. *Neurology*, 78(17):1323-1329.
- Carreres-Ponsoda F, Carbonell A E, Cortell-Tormo J M, Fuster-Lloret, V. et all. (2012). The relationship between out-of-school sport participation and positive youth development. *Journal of Human Sport and Exercise*, 7(3): 671-683
- Caruso R. (2011). Crime and sport participation: Evidence from Italian regions over the period 1997-2003. *The Journal of Socio-Economics*, 40(5): 455-463.
- Carver C S, Scheier F S, Miller C J, Fulford D. (2009). Optimism. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *Oxford handbook of Positive Psychology* pp: 303-321. New York: Oxford University Press.
- Clark H J, Camiré M, Wade T J, Cairney J. (2015). Sport participation and its association with social and psychological factors known to predict substance use and abuse among youth: A scoping review of the literature. *International review of sport and exercise psychology*, 8(1): 224-250.
- Cox S. (2012). Game of Life: How sport and recreation can help make us healthier, happier and richer. The Sport and Recreation Alliance.

- Di Sipio A N, Falco A, Kravina L, De Carlo N A. (2012). Positive personal resources and organizational well-being: Resilience, hope, optimism, and self-efficacy in an Italian health care setting. *TPM*, 19(2): 81-95.
- Eccles J S, Barber B C. (1999). Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research*, 14(1): 10-43.
- Eime R M, Young J A, Harvey J T, Charity M J, et all. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 10(1): 98.
- Finn J D, Rock D A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of applied psychology*, 82(2): 221.
- Garyfallos A, Asterios P. (2011). Motivation of 10-12 years old Cypriot students toward sports participation. *Journal of Physical Education and Sport*, 11(4): 401-411
- Gill D L, Gross J B, Huddleston S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International Journal of Sport Psychology*, 14(1): 1-14.
- Herdem D O. (2019). The Effect of Psychological Capital on Motivation for Individual Instrument: A Study on University Students. *Universal Journal of Educational Research*, 7(6): 1402-1413.
- Holt N L, Jones M I. (2008). Future directions for positive youth development and sport research. In N.L. Holt (Ed.), *Positive Youth Development through Sport*. pp: 122–132. New York: Routledge.
- Janssen I. (2007). Physical activity guidelines for children and youth. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 32(2): 109-121.
- Kondric M, Sindik J, Furjan-Mandic G, Schiefler B. (2013). participation motivation and student's physical activity among sport students in three countries. *Journal of sports science & medicine*, 12(1): 10.
- Lahti, J, Lahelma, E. and Rahkonen, O. (2012). Changes in leisure-time physical activity and subsequent sickness absence: a prospective cohort study among middle-aged employees. *Preventive Medicine*, 55(6): 619-622.
- Lee A H, Su D, Pasalich M, Wong Y L, et all. (2012). Habitual physical activity reduces risk of ovarian cancer: A case-control study in southern China. *Preventive Medicine*, In Press.
- Luthans F Avolio B J, Avey J B, Norman S M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3): 541-572.
- Luthans F, Youssef-Morgan C. M, Avolio B. J. (2015). *Psychological capital and beyond*. New York, NY: Oxford, University Press
- Madani R, Zerf M, Bouabdellah S B. (2019). Algerian Sport High School as Comprehensive Approach for Improving Public Education System. *Acta Facultatis Educationis Physicae Universitatis Comenianae*, 59(1): 69-78.
- Malebo A, Van Eeden C, Wissing M P. (2004). Sport participation, psychological well-being, and psychosocial development in a group of young black adults. *South African Journal of Psychology*, 37(1): 188-206.
- Oughton C, Tacon R. (2007). Sport's contribution to achieving wider social benefits. A Report for the Department of Culture Media and Sport.
- Parsons J K, Messer K, White M, Barrett-Connor E, et all. (2011). Obesity increases and physical activity decreases lower urinary tract symptom risk in older men: the Osteoporotic Fractures in Men study. *European Urology*, 60(6): 1173-1180.

- Pfeifer C, Cornelißen T. (2010). The impact of participation in sports on educational attainment—New evidence from Germany. *Economics of Education Review*, 29(1): 94-103.
- Roychowdhury D. (2018). A comprehensive measure of participation motivation: Examining and validating the Physical Activity and Leisure Motivation Scale (PALMS).
- Slocum J W, Hellriegel D. (2011). *Principles of Organisational Behaviour*. 13th edition. USA: South-Western, Cengage Learning.
- Tamer I, Dereli B, Saglam M. (2014). Unorthodox forms of capital in organizations: positive psychological capital, intellectual capital and social capital. *Journal of Social and Behavioral Sciences* 20(2): 963 – 972.
- Temple B, Janzen B L, Chad K, Bell G, et al. (2008). The health benefits of a physical activity program for older adults living in congregate housing. *Canadian Journal of Public Health*, 88(1): 36-40.
- Thompson Coon J, Boddy K, Stein K, Whear R, et al. (2003). Does participating in physical activity in outdoor natural environments have a greater effect on physical and mental wellbeing than physical activity indoors? A systematic review. *Environmental Science and Technology*, 45(5): 1761-1772.
- Veliz P, Shakib S. (2012). Interscholastic Sports Participation and School based Delinquency: Does Participation in Sport Foster a Positive High School Environment? *Sociological Spectrum: Mid-South Sociological Association*, 32(6): 558-580.
- Walsh R. (2011). Lifestyle and Mental Health. *American Psychologist*, 66(7): 579-592.
- Warburton D E R, Katzmarzyk P T, Rhodes R, Shephard R.J. (2007). Evidence-informed physical activity guidelines for Canadian adults. *Canadian Journal of Public Health*, 98(2):22-34.
- Wynaden D, Barr L, Omari O, Fulton A. (2012). Evaluation of service users experiences of participating in an exercise programme at the Western Australian State Forensic Mental Health Services. *International Journal of Mental Health Nursing*, 21(3): 229-235.
- Zeng H Z, Hipscher M, Leung R W. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sport activity preferences. *Journal of Social Sciences*, 7(4): 529.

The Relationship between Psychological Capital and sports Participation in High School Students

Hassan Momeni^{1*}

Samahh Laleyi²

Sajad Momeni³

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the effect of psychological capital on student sports participation.

Methodology: The present research method was a descriptive correlation and applied in terms of type. The statistical population included high school students of the second year of Dehloran city in the academic year of 2018-19, which according to Morgan table, 360 people were selected as the sample size and random sampling method. The instruments used were the Luthans Psychological Capital Questionnaire (2007) and the Gil Sports Participation Motivation Questionnaire (1983), the validity of which was obtained by the formal method and its reliability based on Cronbach's alpha of 0.86. Data analysis was performed using structural equations with Amos software.

Results: Data analysis showed that the average psychological capital is 3.88 and the sports participation is 3.9, which is in the average. The correlation results showed a positive and significant relationship between all dimensions of the two variables. Also, the results of structural equations with Amos software indicated that psychological capital could predict sports participation at the level of $R^2 = 0.64$ and $P < 0.01$. Given that the standard coefficient of the relationship is equal to 0.64 and significant, so the variable of psychological capital had a positive effect on sports participation.

Conclusion: The consequences of athletic health and students' physical engagement play a significant role in an age where cyberspace has overshadowed all areas of life.

Keywords: Psychological Capital, Participation, Sports, Students

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

---

1 Master of Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran (Author in charge).
hasan1841@gmail.com

2 PhD Student in Cultural Planning Management, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran.

3 Secretary of Physical Education, Secretary of Education of Ilam Province - Zarrinabad, Iran.